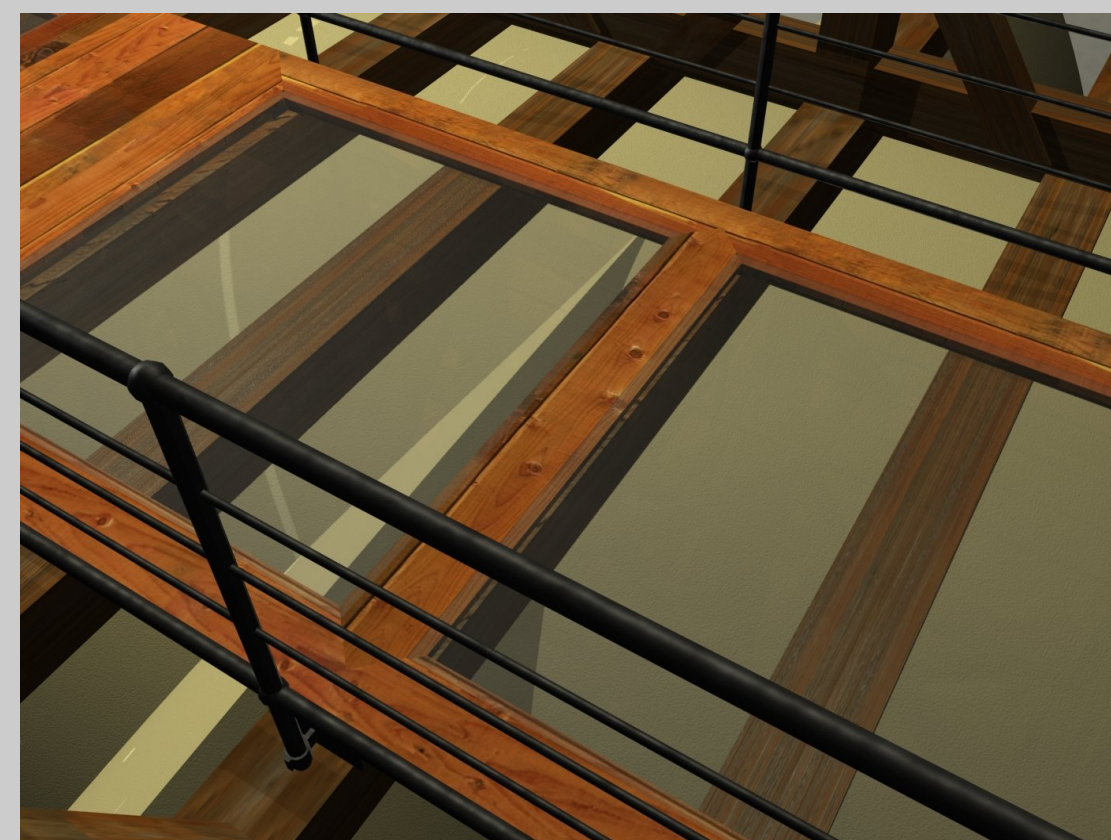
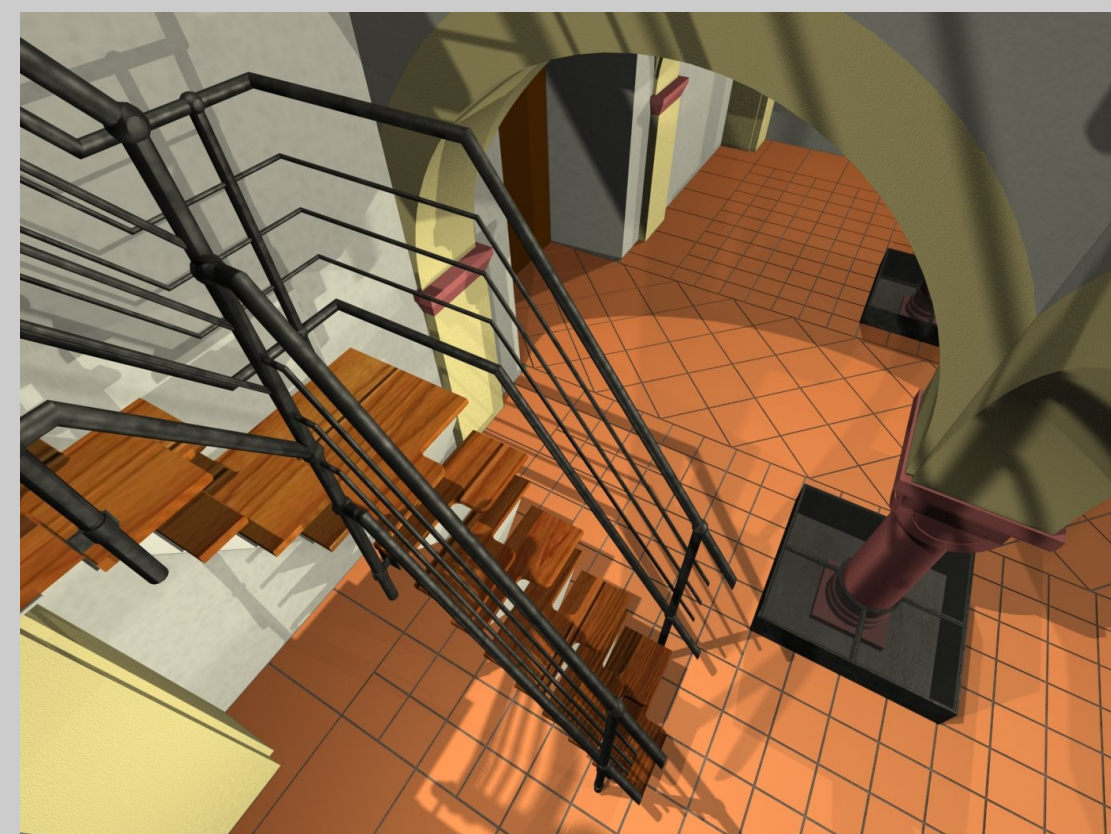
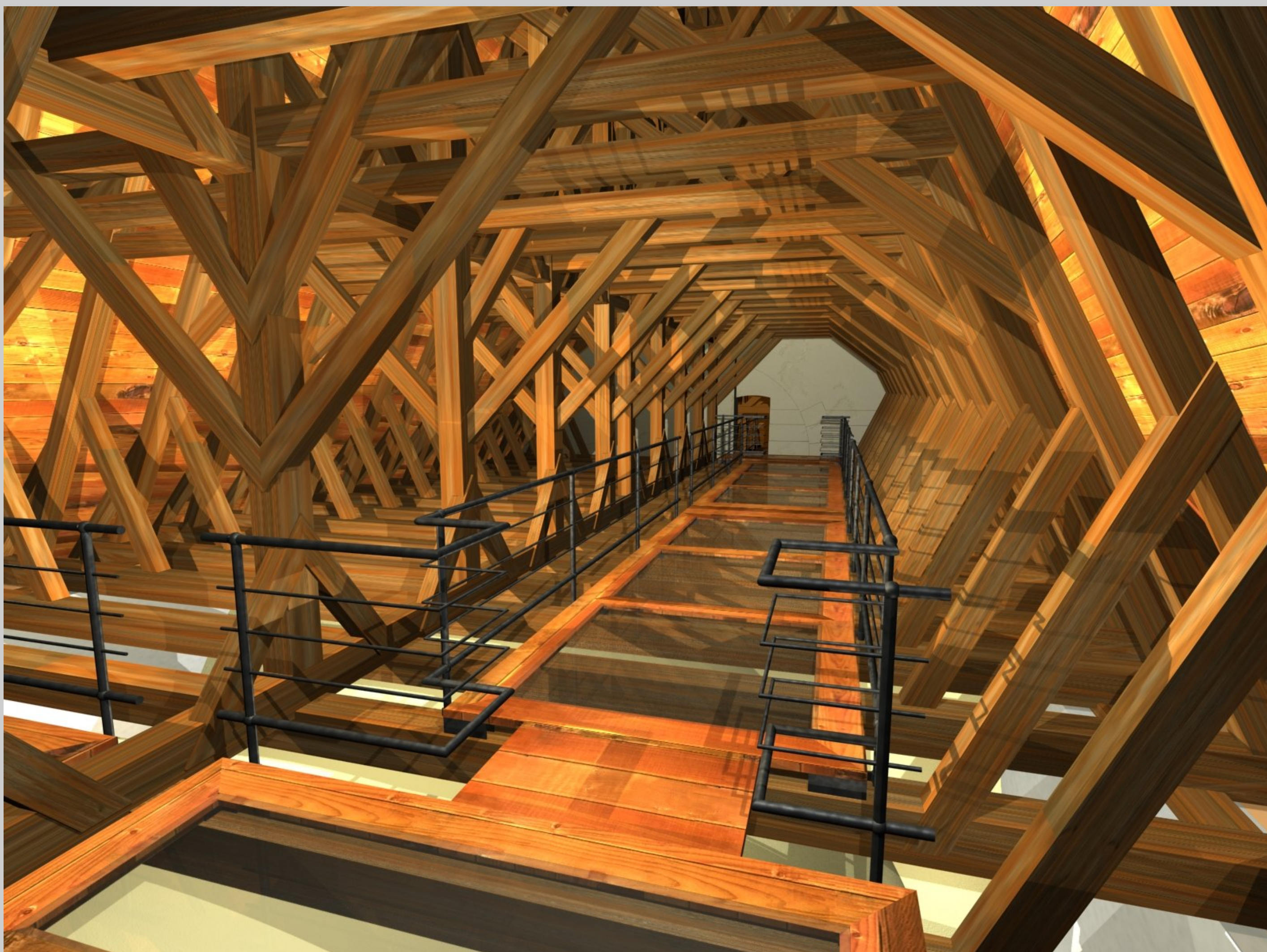

LIBČANY

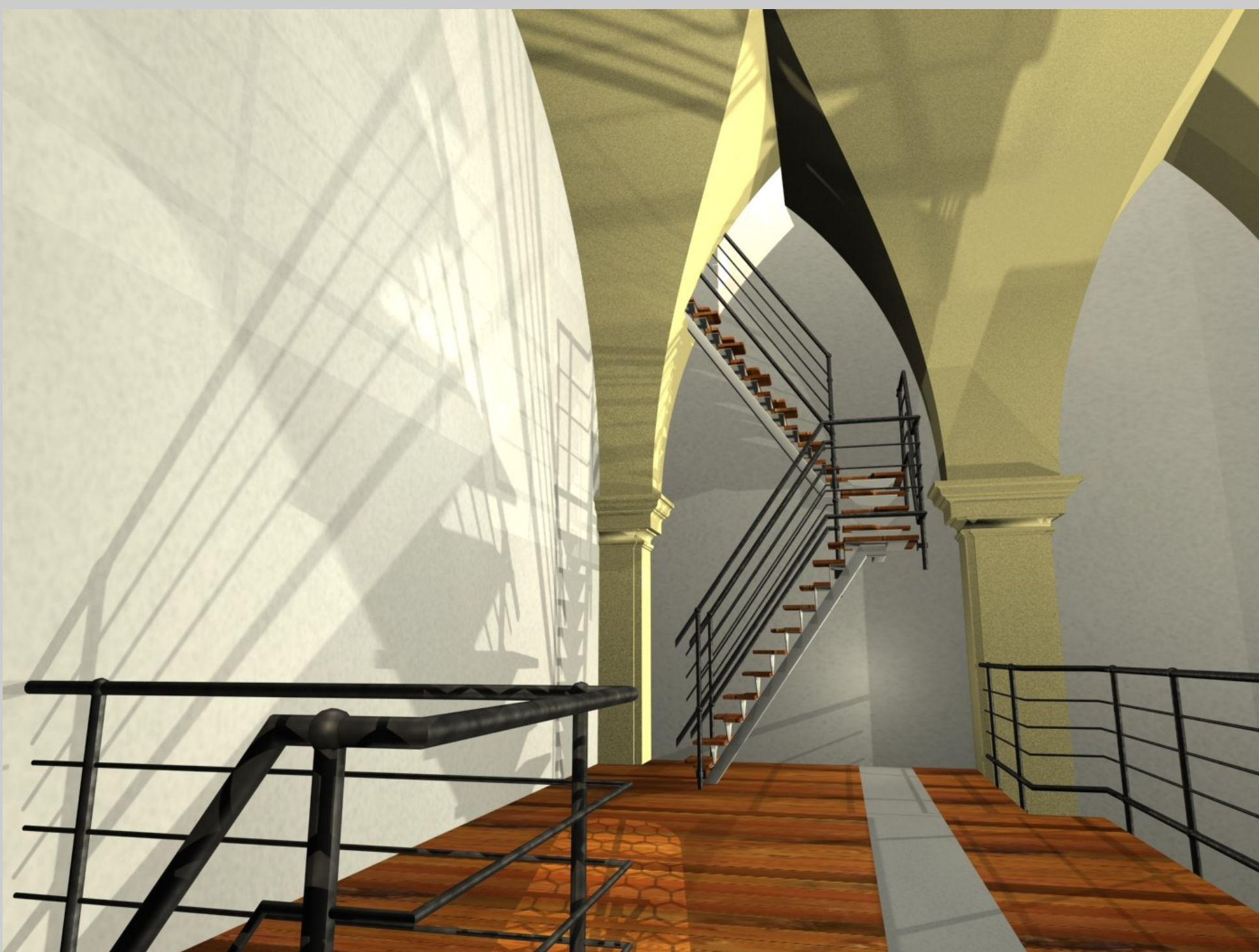
ROMÁNSKÝ KOSTEL NANEBEVZETÍ PANNY MARIE

Libčanský kostel Nanebevzetí Panny Marie je organicky rostlou stavbou, jejíž silueta byla utvářena téměř po osm století. Na vzhledu i dispozici památky se odrazilo několik významných architektonických slohů a z tohoto důvodu je nutné k případné obnově přistupovat velmi rozvážně. Architektonická studie na možnou obnovu památky byla zpracována na Fakultě architektury ČVUT v Praze v ateliéru Hulec. Pošmourný na Ústavu památkové péče a renovací v akademickém roce 2006 / 2007 a plynule tak navázala na zpracovaný stavebně historický průzkum (SHP).

Tato studie se zabývá širokou problematikou rekonstrukce celé stavby, avšak těžištěm práce se stalo nové schodiště, spojující sakrální prostor s krovem. Vzhledem ke značné výšce a omezenému půdorysu i možnostem prostupu klenbou bylo zvoleno strmé čtyřramenné schodiště mlynářského typu. Dřevěné stupně budou nesený jednou ocelovou schodnicí i ocelovými podstupnicemi. V prostoru krovu bude na schodiště plynule navazovat lehká lávka, která bude tvořena dřevěným roštěm se skleněnou, případně kovovou, výplní. Lávka je navržena tak, aby prostupovala obě krovové soustavy, tj. aby umožňovala vstup jak do krovu lodi, tak do krovu presbyteria. Nedílnou součástí vertikálního komunikačního systému kostela je i schodiště na emporu. Tento prvek je řešen na stejném konstrukčním principu jako schodiště hlavní. Je uvažováno s tím, že toto lehké schodiště by nahradilo současné těžkopádné barokní vřetenové schodiště. Kromě návrhu nové vertikální komunikace řeší tato studie dále i položení nové dlažby v chrámové lodi i presbyteriu, kde je do keramické dlažby navržena i půdorysná stopa někdejší apsidy. Na základě archeologického průzkumu by měl být řešen i problém se zvýšenou nivelitou podlahy, zejména u patek sloupů empor. V tomto projektu bylo navrženo ponechání otevřené archeologické sondy a pouze její překrytí kovovým rámem a skleněnou deskou.

V exteriéru stavby byly navrženy úpravy zejména renovační. Při rekonstrukci by největší pozornost měla být věnována románské lodi, zejména její jižní průčelní fasádě, která se dnes nachází ve stavu, v jakém byla ponechána při sejmutí omítek a odhalení románských slepých arkád v roce 1942. Obvodové stěny románské lodi by v exteriéru měly zůstat neomítnuty. Mělo by dojít k odbornému vyspravení větších trhlin a pečlivému zaspárování zdiva s obnovením podřezávaných spár. Jakékoliv obnovení přípor a archivolt lichých slepých arkád považují za nepřipustné a to jak na jižní, tak na severní fasádě. Tyto stopy románského dekoru doporučují ponechat v současném, době čitelném stavu. Na jižní fasádě by mělo dojít k rehabilitaci barokních pásových šambrán současných oken, stejně tak i jejich ostění. Ze zadržky západního a prostředního románského okna (fragment východního okna doporučují ponechat v současném stavu) by měla být sejmuta omítka a výplňové zdivo by mělo být prozkoumáno, zdali neukrývá dosud neznámé druhotné použité románské prvky. Měla by být provedena sondáž k předpokládaným románským špaletám. Následně doporučují zadržku nově přikrýt tenkou vrstvou omítky tak, aby byla přiznána její struktura zdiva. Stejně doporučují postupovat u obou románských oken severní fasády i u dvou zadržek otvorů v západní fasádě. Do kontrastu s románským kvádrovým zdívem by měly být uvedeny oba pozdně gotické cihlové štíty a to tak, že budou omítnuty. V kontrastu se starším kvádrovým zdívem by také měla být, dnes značně poškozená, podstřešní římsa. Při její rekonstrukci by měly být provedeny sondáže vedoucí k zjištění případného torzálně dochovaného románského dekoru. Kamenné odkapníky na rozích lodi musí být zachovány v současné podobě. Ve shodě s Mukovou (1995, 34) doporučují obnovení hladké omítky presbytáře pouze s jednoduchým členěním nárožními pilastry. Obnova podstřešní římsy je žádoucí. Za velmi důležité považují vyjmutí nejlépe zachovaných románských spolíí z pláště presbyteria a jejich deponování v interiéru kostela. V hladké bílé omítce doporučují ošetřit stěny všech přístavků (tj. sakristie, oratoře a dvou vstupů) tak, aby zůstaly zachovány veškeré kamenné detaily ostění a náhrobků. Okenní otvory a dveře oratoře i sakristie doporučují opravit a ponechat v současném stavu. Dveře hlavního (jižního) a bočního (západního) vstupu doporučují odstranit a nahradit je moderními umělecky ztvárněnými kovanými mřížemi, takéž v této studii navrženy. Důvodem je vizuální propojení exteriéru s významným románským i románsko renesančním portálem. V jednom z těchto přístavků doporučují zřídít drobné lapidárium pro uložení románských spolíí po jejich vyjmutí ze stěny presbytáře a zadržky v jižní stěně lodi. Za žádoucí úpravu také považují snížení terénu v těsném sousedství stavby cca o 50 cm (románský terén měl být zhruba o 80 cm níže) a obnažení soklové římsy v celé své délce. Při této příležitosti by měl být zhotoven okapový chodník.

MILAN FALTA
WWW.ROMARCH.WZ.CZ

2007

ČVUT - FA

ÚSTAV PAMÁTKOVÉ PÉČE A REKONSTRUKCÍ
AKAD. ARCH. MIKULÁŠ HULEC

ING. AKAD. ARCH. JIŘÍ POŠMOURNÝ